

Diskriminerings
ombudsmannen

Sexuella trakasserier och trakasserier i högskolan

Högskolor ska motverka trakasserier och sexuella trakasserier. Det är en del av arbetet med aktiva åtgärder. Om någon ändå utsätts har högskolan en skyldighet att utreda och åtgärda det.

Om en högskola får reda på att någon student eller sökande upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten, ska högskolan utreda det och i förekommande fall vidta åtgärder.

Vad är sexuella trakasserier och trakasserier?

Diskrimineringslagen förbjuder sex former av diskriminering: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera diskrimineringsgrunder. Det kan till exempel handla om förlöjligande eller förnedrande uppföranden som kommentarer om utseende, klädsel eller beteende, liksom generaliseringar om någons egenskaper.

Diskrimineringsgrunderna är:

kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Det kan handla om ovälkomna förslag, fysisk beröring eller att någon till exempel stirrar, gestikulerar eller visar pornografiska bilder.

För att det ska vara fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier ska handlandet eller beteendet vara oönskat. Det är den som utsätts som avgör om beteendet är oönskat och kränkande. Den som trakasserar måste också ha insikt i att beteendet upplevs som kränkande, så om det inte kan anses uppenbart behöver den som upplever sig trakasserad göra tydligt att beteendet är kränkande.

Vad ska högskolan göra om det händer?

- 1. Utreda:** Skyldigheten att utreda uppstår så snart någon i personalen får kunskap om att en student eller sökande upplever sig utsatt. Det gäller oavsett om det är en anställd eller student som har utsatt någon för trakasserier eller sexuella trakasserier. Informationen behöver inte komma från studenten själv. Börja med att prata med de berörda så snart det är möjligt. Informera de närmast inblandade personerna om utredningen och om vilka åtgärder som kommer att vidtas.
- 2. Åtgärda** och stoppa fortsatta trakasserier: Åtgärdernas syfte ska vara att trakasserier ska upphöra. Vilka åtgärder som krävs i ett specifikt fall beror på vad utredningen visar. Det kan handla om allt från samtal till disciplinära åtgärder.
- 3. Följa upp** och utvärdera åtgärderna: Om det visar sig att åtgärderna har varit otillräckliga måste högskolan överväga vilka ytterligare åtgärder som kan sättas in.

Dokumentation av utredningen och åtgärderna är ett viktigt underlag för att kunna följa upp effekterna av åtgärderna. Genom dokumentation kan utbildningsanordnaren även uppmärksamma om de inträffade trakasserier är del av ett större problem som kräver mer omfattande generella insatser.

Förbud mot repressalier

Den som har anmält diskriminering eller påtalat att en aktör bryter mot lagen har ett lagskydd mot att bli bestraffad, det vill säga utsatt för repressalier. Skyddet gäller även när någon medverkat i en utredning enligt diskrimineringslagen eller avvisat eller fogat sig i trakasserier eller sexuella trakasserier.

Vad är aktiva åtgärder?

Högskolan ska arbeta med så kallade aktiva åtgärder. Det handlar dels om att förebygga diskriminering, dels om att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Inom ramen för det arbetet ska högskolan bland annat undersöka om det finns risker för trakasserier, sexuella trakasserier eller repressalier i verksamheten. Därefter ska högskolan göra en analys, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas samt följa upp och utvärdera hela arbetet. Högskolan ska även dokumentera arbetet med aktiva åtgärder.

Riktlinjer och rutiner – en del av högskolans aktiva åtgärder

Högskolan ska ha riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Dessutom ska högskolan följa upp och utvärdera de riktlinjer och rutiner som finns.

Riktlinjerna ska markera att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras.

Rutinerna ska klargöra hur högskolan ska agera om någon blir utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier. Rutinerna ska ange vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ansvarar för att händelsen eller påståendena utreds.

Arbetet med aktiva åtgärder ska ske i samverkan med studenter och anställda och omfatta alla sju diskrimineringsgrunder. Läs mer om högskolans arbete med aktiva åtgärder på do.se.

